

Lärarhandledning till: Hej Litteraturen! – Realismen

Diskutera vidare

Ett reportage som beskriver den aktuella epoken utifrån nutida företeelser. Vi diskuterar vad som präglade livet, samhället, människorna och i förlängningen också litteraturen då och vad som styr oss idag och hur nutidens litteratur påverkas.

1. Skönlitteraturen skulle under realismen inte främst vara *skön* utan *sann*. Vad tror ni gjorde att man efterlyste detta just under 1800-talet? Vad säger ni, är skönlitteraturens främsta roll att skildra verkligheten eller ska den framför allt ta oss med på en verklighetsflykt? Diskutera!
2. I programmet beskrivs vilka skäl det fanns till att många kvinnor under 1800-talet skrev under pseudonym. Vilka var det? Vad kan det finnas för olika skäl till att inte använda sitt riktiga namn i dagens Sverige? Diskutera!
3. Vad skulle vara förbjudet att skriva om idag? I programmet diskuteras varför man genom historien och på olika ställen i världen har skrivit under pseudonym. Även om vi både har tryck- och yttrandefrihet i Sverige idag; tror ni att det finns något ämne som vore så känsligt att det skulle kunna få en författare att känna sig tvingad att skriva under pseudonym? Diskutera!

Författaren och du

I det andra reportaget dyker vi ner i ett viktigt författarskap från tidsepoken där vi samtidigt söker likheter med nutida författarskap och fenomen.

1. Dostojevskij fascinerades av människans psykologiska natur och moraliska dilemman och skildrade fenomen i verkliga miljöer. Självt var ju Dostojevskij spelberoende, så sätt honom framför datorn och låt honom spela något beroendeframkallande spel, t ex World of Warcraft eller nätpoker. Skriv Dostojevskijs dagbok för en dag där du låter läsaren få inblick i hans moraliska och själsliga strider.

Tematiska utflykter

Vi lyfter också fram ett litteraturtema i varje program där olika aspekter från då och nu diskuteras.

1. Dostojevskij-tripp: vilken roman skulle du vilja ta som drog/i vilket litterärt verk skulle du vilja hamna? Skriv en berättelse med rubriken ”Min tripp till”
2. Gör en klassfrågesport/quiz där alla elever får skriva en träffande pseudonym till sig själv. Läraren samlar in och delar ut en lista numrerad med samma antal som ni är i klassen och läser sedan upp pseudonymerna i ordning. Vem har gissat flest rätt?

Läs/titta vidare

- Läs scenen ”I bårhuset” ut Emile Zolas *Thérèse Raquin*. Diskutera vilka delar som inte väjer för det smutsiga och skitiga. Hur reagerar ni på scenerna?
- Poeten Baudelaire blev åtalad för osedlighet för sin diktsamling *Det ondas blommor*. Läs t ex dikten ”Kadavret” och diskutera vad som kan ha ansetts osedligt i den.
- Läs antingen *Amberville*, *Lanceheim* eller *Tourquai* av den svenska pseudonymen Tim Davys. Vad gör att denna författare har valt att skriva under pseudonym, tror ni? Jämför med de uttalanden som t ex Alexandra och Alexander Ahndoril (Lars Keppler) eller Petter Lidbeck (Hans Koppel) har gjort kring varför de valde att skriva under pseudonym.
- Maja Lundgren, Unni Drougge, Carina Rydberg är tre svenska författare som alla skrivit romaner där de ganska skoningslöst gör upp med människor som finns i verkliga livet. Läs någon av dessa och diskutera; är det rätt eller fel att ”hänga ut” människor i skönlitteraturen?
- Se någon film som, precis som den realistiska litteraturen, är i ett slags gränsland mellan fiktion och dokumentärt, t ex *Farväl Falkenberg*, *I'm still here* eller *Borat*. Vad har denna blandning av genrer för effekt på er?

Författare: Åsa Sjöwall och Pia Kangas, svensklärare, Rytmus - Musikergymnasiet Stockholm i samarbete med UR.